voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 7 november 2022

Onderwerp	Ambitiedocument Port of Zwolle – Sturen op de Toekomst
Versienummer	V 1.0

Portefeuillehouder	P. Guldemond
Informant	Hedwig Duteweerd en Andries Slegten
Afdeling	Ruimte en Economie
Telefoon	(038) 498 23 46
Email	h.duteweerd@zwolle.nl
Bijlagen	1. Ambitiedocument Port of Zwolle – Sturen op de Toekomst

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. Het ambitiedocument Port of Zwolle – Sturen op de Toekomst.
2. De voorgestelde wijze van afdoening van de toezeggingvoor een position paper na.v. Onderzoek Duurzame Havenontwikkeling Port of Zwolle (overgedragen 19 mei jl.)

Datum 7 november 2022

Toelichting op het voorstel

Inleiding
In mei 2022 is in het kader van het Regio Deal onderzoek Port of Zwolle, het onderzoeksrapport Duurzame Havenontwikkeling Port of Zwolle van de STEC groep opgeleverd en ter informatie aangeboden aan de gemeenteraden van Zwolle, Kampen en Meppel. Voor u ligt, zoals op dat moment toegezegd, het ambitiedocument “Sturen op de toekomst” welke geschreven is op basis van dit rapport.

Kernboodschap
Het ambitiedocument is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de betrokken partners in de Regio Deal “Port of Zwolle: logistieke hub voor circulaire bedrijvigheid” en biedt een wenkend perspectief richting 2050 voor Port of Zwolle als haven van de toekomst en als aanjager van duurzame ontwikkeling en brede welvaart.

Het schetst kansen en legt daarmee drie transitiepaden voor welke gebaseerd zijn op de huidige bedrijvigheid per havengebied. Deze transitiepaden zijn duurzame en circulaire bouw, vergroening van de landbouw en als laatste duurzame energie. Bij elk van de havengebieden vormt slimme en groene logistiek de rode draad. Daarnaast biedt het ambitiedocument een routekaart en een ontwikkelstrategie. De ontwikkelstrategie richt zich op drie sporen: 1. beter benutten van bestaande bedrijventerreinen. 2. herstructurering en transformatie van bedrijventerreinen. 3. Uitbreiding buiten de bestaande stad. Samen met de gidsprincipes voor doorontwikkeling van de haven vormt dit document een leidraad naar de volgende fase van ontwerp en uitwerking.

Toelichting
Het ambitiedocument vloeit voort uit het onderzoeksrapport Duurzame Havenontwikkeling Port of Zwolle, uitgevoerd door een consortium onder leiding van de Stec Groep. Dat rapport is opgesteld naar aanleiding van de samenwerking binnen het Regio Deal Regio Zwolle project “Port of Zwolle: logistieke hub voor circulaire bedrijvigheid”. Hierbij kent Port of Zwolle vier projecten: 1. Haven Kampen als batterij voor de regio. 2. Haven Meppel als grondstoffenknooppunt. 3. Hessenpoort als proeftuin voor klimaatadaptatie. 4. Circulair MKB-Lab voor stad en regio.
De gemeenten Zwolle, Kampen en Meppel en stichting NICE (Noordelijk Innovatielab Circulaire Economie) zijn gezamenlijk de opdrachtgevers voor dit onderzoek. Provincies Drenthe en Overijssel zijn als partners betrokken bij dit onderzoek. Het onderzoeksrapport werd in mei ter kennisgeving aangeboden aan de raad. Dit ter voorbereiding op beslissingen die genomen moeten worden ten aanzien van de verdere ontwikkeling van Port of Zwolle (voor meer informatie wordt u verwezen naar de raadsinformatienota van 3 mei 2022). Hiertoe volgt nu dit ambitiedocument.

1. *Er ligt een stevige ambitie voor Port of Zwolle*

De transities (rond bouw, landbouw, grondstoffen en transport) hebben grote ruimtelijk-economische consequenties. Door de complexiteit is echter nog niet geheel duidelijk hoe dit precies uit zal pakken. Met deze ambitie en daarin opgenomen gidsprincipes, routekaart en ontwikkelstrategie stappen we met de nodige houvast in het onbekende. Dit is echter geen garantie op voorhand voor een succesvolle tocht, daarom is het van belang om in de regio samen te blijven werken rond dit onderwerp.

2. *De ambitie vraagt om anders denken en handelen*

Als we vanuit Zwolle en Port of Zwolle die voortrekkersrol in de duurzame transities willen pakken, dan vraagt dat het nodige. Met bestaande bedrijven moeten we onderzoeken hoe ze die transities kunnen maken. Als gemeente zullen we meer moeten sturen op welke bedrijvigheid waar kan landen en mogelijk ook "nee" moeten verkopen als een bedrijf onvoldoende past binnen die transities die we voor ogen hebben. Dit maakt ook dat de transitie iets is van de lange adem. We kunnen en moeten echter wel stappen gaan zetten.

3. De ontwikkelingen vragen extra ruimte

De voorgestelde ontwikkelrichting naar een circulaire economie zorgt voor extra activiteiten en vraagt daarmee ook om extra ruimte. Om die ruimte te kunnen bieden moeten drie sporen nader onderzocht worden. Dit gebeurt deels parallel aan elkaar, waarbij hieronder de voorkeursvolgorde is aangegeven.

1. Beter benutten van bestaande bedrijventerreinen
2. Herstructurering en transformatie van bedrijventerreinen
3. Uitbreiding buiten de bestaande stad

4. Duurzame havenontwikkeling heeft de aandacht

Dat havens een rol hebben in de verduurzaming van de Nederlandse en Europese economie is duidelijk. De exacte rol en wat daarvoor nodig is, is minder duidelijk. Dat maakt dat het onderwerp volop in de belangstelling staat. De samenwerking binnen de Regio Deal is daarvoor een aanjager. Dit heeft er toe geleid dat onlangs een nieuw Interreg-project is goedgekeurd waarin Port of Zwolle, NICE en MCS een prominente rol innemen en ongeveer 1 miljoen euro aan Europese cofinanciering voor verduurzaming van de havens naar onze regio halen. Daarnaast heeft Port of Zwolle een prominente positie in de regionale investeringsagenda van de Regio Zwolle.

5. Duurzame havenontwikkeling is niet eenvoudig

Vervoer over water duidelijk van belang bij het beperken van de totale milieu-impact van transport en havens kunnen substantieel bijdragen aan de transitie naar een circulaire economie en de energietransitie. Tegelijkertijd vragen circulaire activiteiten meer ruimte, in enkele gevallen hogere milieucategorieën. (Slimme en groene) logistiek speelt een prominente rol en de combinatie van verschillende modaliteiten (weg, water, spoor) biedt een sterke uitgangspositie voor duurzaam transport. Eer circulaire economie leidt tot extra logistieke bewegingen voor het weer inzamelen van ‘grondstoffen’, eerste verwerking en retourneren naar producenten. Dit alles maakt dat ruimte vinden voor extra (haven)activiteiten op weerstand kan stuiten.

Port of Zwolle is pionier op dit gebied. Het traject is omgeven met onzekerheden. Niemand heeft dit pad naar volledige duurzaamheid en circulariteit al bewandeld. Het is daarom van belang om de raad mee te nemen in de feiten en te informeren over de voorgestelde ambitie en de mogelijke routes om die waar te maken.

Consequenties

Als we vanuit Zwolle, Port of Zwolle en de wens door te ontwikkelen naar de haven van de toekomst, onze voortrekkersrol in de duurzame transities willen pakken, dan vraagt dat zoals hierboven aangetekend de nodige inzet en die lange adem waarbij de ingezette koers moet volgehouden worden. We kunnen en moeten echter wel stappen gaan zetten, niets doen is geen optie, om onze bijdrage te leveren aan de regionale en landelijke duurzaamheidsdoelstellingen.

Daarnaast komen verschillende belangen samen bij Port of Zwolle. Bij de Regio Deal zijn drie gemeenten, NICE en het havenbedrijf Port of Zwolle betrokken. Die belangen verschillen van tijd tot tijd. Het is daarom geen eenvoudig proces geweest, maar we werken met succes nauw samen wat heeft geleid tot deze gebalanceerde ambitie die voldoende recht doet aan alle belangen. Daarbij zijn de uitkomsten van het eerder onderzoek zijn getoetst bij een diverse groep aan bedrijven, overheden, wetenschappers en milieuorganisaties.

De gezamenlijke ambitie is van vijf, soms zeer verschillende, partijen. Dat heeft tot gevolg dat de concrete uitwerking ook niet overal gelijk zal zijn. Daar biedt deze ambitie, met het einddoel voor ogen, dan ook ruimte voor.

Financiën
Vervolgonderzoek wordt bekostigd uit bestaande budgetten. Geen aanvullende begrotingsaanvraag nodig.

Communicatie
Het ambitiedocument wordt gelijktijdig aan de raden van Meppel en Kampen gepresenteerd. De importantie van het onderwerp en de gezamenlijkheid van het hele traject en het vervolg vraagt dat we ook in de tijd gelijk optrekken met Kampen en Meppel.

Vervolg
De transitie naar een duurzame wereld en de gestelde regionale en landelijke doelen op het gebied van circulariteit en energietransitie vragen om regie en om het nemen van verantwoordelijkheid. Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van overheden, ondernemers, onderwijs en onderzoeksinstellingen om dit op te pakken.

Het perspectief zoals neergelegd in dit ambitiedocument faciliteert het gesprek over de ambitie om een circulaire haven te worden, welke consequenties dat met zich meebrengt en welke keuzes daar mee gemoeid zijn. Daarbij is het een leidraad naar de volgende fase van uitwerking en onderzoek in het kader van de Regio Deal.

Het is tegelijkertijd een uitnodiging aan de gemeenteraden, het bedrijfsleven en overige stakeholders om samen het pad van deze transitie te verkennen, ruimte te maken, nieuwe regels te ontwikkelen en te investeren in deze transities. Port of Zwolle is pionier op dit gebied. We beseffen dat dit traject is omgeven met onzekerheden. Niemand heeft dit pad naar volledige duurzaamheid en circulariteit al bewandeld en daarom is het ambitiedocument een open uitnodiging om dit traject samen met elkaar aan te gaan.

Na informeren van de gemeenteraad kan de volgende fase van de Regio Deal verder. Hiervan is een onderdeel het zoeken naar ruimte. Dit betekent in eerste instantie inzetten op optimalisatie en transformatie van bestaande terreinen. We gaan onderzoeken welke kansen hiervoor zijn. Dat zal een beeld opleveren van gevraagde ruimte en beschikbare ruimte die nodig is voor transformatie en verduurzaming. We zullen dit onderzoek uitvoeren samen met bedrijfsleven en ondernemers in de havens van Port of Zwolle. Hiermee werken we tegelijkertijd aan kennisontwikkeling en bewustwording van de duurzaamheidsopgave en de mogelijkheden en onmogelijkheden die dit met zich meebrengt.

Datum 7 november 2022

Investeringen agenderen: Het Regio Deal Regio Zwolle -project Port of Zwolle Logistieke hub voor circulaire bedrijvigheid wordt nadrukkelijker verbonden met de investeringsagenda van de Regio Zwolle, met Port of Zwolle als een van drie icoonprojecten daarin.

De organisatie ontwikkeling van Port of Zwolle: De ontwikkeling van een haven van de toekomst vraagt ook om een bijpassende organisatie. We verkennen de professionalisering en de doorontwikkeling van het havenbedrijf.

Openbaarheid
Openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer